

## CHET TIL TA'LIMIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASHDA USLUBIY YONDASHUVLAR

**Tairova Sevara Farxodovna**

*Samarqand davlat chet tillar instituti talabasi*

*Samarqand, O'zbekiston*

[tairovasevara@icloud.com](mailto:tairovasevara@icloud.com)

**Annotatsiya:** Maqolada chet tillarini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishda qo'llaniladigan uslubiy yondashuvlar ko'rib chiqiladi. Texnologiyalarni integratsiyalashning turli xil modullari (masalan, blendlangan ta'lim, ag'darilgan sinf, loyihalar asosidagi ta'lim) va ularning chet til ta'limi jarayonida qo'llanilishining afzalliklari va kamchiliklari tahlil etiladi. Maqolada o'qituvchilar uchun uslubiy tavsiyalar berilgan bo'lib, ularning yordamida texnologiyalarni ta'lim dasturiga samarali integratsiyalash va talabalarning til ko'nikmalarini rivojlantirishga erishish mumkin.

**Kalit so'zlar:** zamonaviy texnologiyalar, uslubiy yondashuvlar, blendlangan ta'lim, ag'darilgan sinf, loyihalar asosidagi ta'lim, texnologiyalarni integratsiyalash, o'qitish metodikasi.

### **Kirish**

Bugungi kunda chet tillarini o'rganish global miqyosda tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Zamonaviy jamiyatda axborot olish, xalqaro hamkorlikni amalga oshirish, ilm-fan, madaniyat va texnologiyalar sohasidagi yutuqlardan bahramand bo'lish uchun chet tillarini bilish zaruriyatga aylanib bormoqda. Shu sababli, chet til ta'limining sifati va samaradorligini oshirish doimiy dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. An'anaviy chet til ta'limi usullari doim ham yuqori natijalarga erishavermaydi. Talabalarning qiziqishini uyg'otish, ularning o'quv jarayonida faol ishtirokini ta'minlash, til ko'nikmalarini amaliyotda qo'llashga o'rgatish, individual yondashuvni ta'minlash kabi masalalarda muammolar yuzaga kelishi mumkin. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar chet til ta'limida yangi imkoniyatlar yaratadi. Internet resurslari, interaktiv dasturlar, multimedia vositalari, mobil ilovalar va boshqa texnologiyalar o'quv jarayonini qiziqarliroq, samaraliroq va interaktivroq

qilish imkonini beradi. Biroq, texnologiyalardan to'g'ri va maqsadli foydalanish, ularni o'quv jarayoniga uslubiy jihatdan to'g'ri integratsiyalash muhim ahamiyatga ega. Shu nuqtai nazardan, ushbu maqolaning maqsadi – chet til ta'limida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishda qo'llaniladigan uslubiy yondashuvlarni ko'rib chiqish, ularning afzalliklari va kamchiliklarini tahlil qilish, hamda o'qituvchilar uchun amaliy tavsiyalar berishdan iborat.

### **I. Zamonaviy texnologiyalarni qo'llashda uslubiy yondashuvlar**

Zamonaviy texnologiyalarni chet til o'qitishda qo'llash, ayniqsa nemis tili kabi murakkab tillarni o'rganishda, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish va o'rganish jarayonini yanada samarali qilishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayonda turli uslubiy yondashuvlar qo'llanilishi mumkin. Quyida nemis tili o'qitishda zamonaviy texnologiyalarni qo'llashda foydalaniladigan asosiy uslubiy yondashuvlar keltirilgan:

#### **1. Interaktiv o'qitish:**

- Onlayn platformalar: O'qituvchilar nemis tilini o'rganish uchun interaktiv onlayn platformalardan (masalan, Duolingo, Babbel) foydalanishlari mumkin. Bu platformalar o'quvchilarga o'z tezligida o'rganish imkonini beradi va o'yin shaklida mashqlar orqali motivatsiyani oshiradi.

- Interaktiv doskalar: Darslarda interaktiv doskalar yordamida o'quvchilar bilan birgalikda dars materiallarini ko'rib chiqish, savollar berish va muhokama qilish mumkin [1, 228].

#### **2. Multimedia materiallar:**

- Video va audio materiallar: O'qituvchilar nemis tilidagi filmlar, seriallar, podkastlar va audio darslardan foydalanishlari mumkin. Bu materiallar o'quvchilarga tilni amaliyotda qanday qo'llashni ko'rsatadi va tinglash qobiliyatlarini rivojlantiradi.

- Interaktiv darslar: O'qituvchilar video darslar orqali yangi mavzularni taqdim etishlari va o'quvchilarning diqqatini jalb qilishlari mumkin.

#### **3. Virtual va kengaytirilgan haqiqat:**

- Virtual muhitlar: O'quvchilar virtual muhitlarda nemis tilida muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'lishlari mumkin. Masalan, virtual sayohatlar orqali nemis tilida muloqot qilish va madaniyatni o'rganish.

- Kengaytirilgan haqiqat: O'qituvchilar kengaytirilgan haqiqat texnologiyalaridan foydalanib, o'quvchilarga real hayotdagi vaziyatlarni simulyatsiya qilishlari mumkin [2, 268].

#### 4. Onlayn muloqot va hamkorlik:

- Onlayn muloqot platformalari: O'quvchilar Skype, Zoom yoki Google Meet kabi platformalarda nemis tilida muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'lishlari mumkin. Bu, o'quvchilarning tilni amaliyotda qo'llash qobiliyatlarini rivojlantiradi.

- Hamkorlik loyihalari: O'quvchilar birgalikda onlayn loyihalar ustida ishlashlari va nemis tilida fikr almashishlari mumkin. Bu, ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

#### 5. Shaxsiylashtirilgan o'qitish:

- O'z-o'zini o'rganish: O'quvchilarga o'z ehtiyojlariga mos ravishda o'rganish imkoniyatlarini taqdim etish. Masalan, o'quvchilar o'z qiziqishlariga mos materiallarni tanlashlari mumkin.

- Baholash va fikr almashish: O'qituvchilar o'quvchilarning bilimni baholash va ularning fikrlarini olish uchun zamonaviy texnologiyalarni qo'llashlari kerak. Bu, o'quvchilarning kuchli va zaif tomonlarini aniqlashda yordam beradi [3, 1051].

Ushbu uslubiy yondashuvlar nemis tilini o'qitishda zamonaviy texnologiyalarni samarali qo'llashga yordam beradi. O'qituvchilar bu yondashuvlarni o'z darslarida qo'llash orqali o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishi, ularning bilimlarini mustahkamlashi va tilni amaliyotda qo'llash qobiliyatlarini rivojlantirishi mumkin.

## II. Uslubiy yondashuvlarni tanlash va integratsiyalash tamoyillari

Chet til o'qitishda uslubiy yondashuvlarni tanlash va integratsiyalash tamoyillari, o'quvchilarning ehtiyojlari, o'qitish maqsadlari va zamonaviy texnologiyalarning imkoniyatlarini hisobga olgan holda amalga oshirilishi kerak. Nemis tili misolida ushbu tamoyillarni quyidagi tarzda ko'rib chiqish mumkin:

O'qituvchilar nemis tilini o'rganuvchilarning individual ehtiyojlarini, qiziqishlarini va o'rganish uslublarini aniqlashlari zarur. Bu, o'quvchilarning qaysi mavzularni o'rganishga qiziqishini va qanday usullar orqali samarali o'rganishini belgilashga yordam beradi. Masalan, agar o'quvchilar madaniyat va tarixga qiziqsalar, darslarda nemis madaniyati va tarixi haqida materiallar kiritish mumkin [4, 101].

O'qitish jarayonida aniq maqsadlarni belgilash muhimdir. Nemis tilini o'qitishda maqsadlar quyidagilar bo'lishi mumkin: o'quvchilarning tilni amaliyotda qo'llash qobiliyatlarini rivojlantirish, tinglash va tushunish ko'nikmalarini oshirish, yozma va og'zaki muloqot ko'nikmalarini shakllantirish. Ushbu maqsadlar asosida darslarni rejalashtirish va texnologiyalarni tanlash zarur.

Zamonaviy texnologiyalarni o'qitish jarayoniga integratsiyalashgan yondashuv orqali kiritish, o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va o'rganish jarayonini yanada samarali qiladi. Masalan, nemis tilini o'qitishda interaktiv platformalar, video darslar, mobil ilovalar va onlayn muloqot imkoniyatlaridan foydalanish mumkin. Bu, o'quvchilarga tilni amaliyotda qo'llash imkoniyatini beradi [5, 18].

O'quvchilar o'rtasida o'zaro hamkorlik va muloqotni rag'batlantirish, tilni o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Nemis tilini o'qitishda guruhli ishlar, muhokamalar va onlayn muloqot platformalarida o'zaro fikr almashish imkoniyatlarini yaratish muhimdir. Bu, o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi va tilni amaliyotda qo'llashga yordam beradi.

O'qituvchilar o'quvchilarning bilimini baholash va ularning fikrlarini olish uchun zamonaviy texnologiyalarni qo'llashlari kerak. Bu, o'quvchilarning kuchli va zaif tomonlarini aniqlashda yordam beradi. Nemis tilini o'qitishda onlayn testlar, interaktiv baholash vositalari va o'z-o'zini baholash imkoniyatlaridan foydalanish mumkin.

Zamonaviy texnologiyalarni qo'llashda innovatsion yondashuvlarni tanlash, o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Masalan, virtual haqiqat (VR) va kengaytirilgan haqiqat (AR) texnologiyalaridan foydalanish, o'quvchilarga nemis tilida muloqot qilish va madaniyatni o'rganish imkoniyatini beradi. Bu, o'quvchilarning tilga bo'lgan qiziqishini oshiradi va o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi [6, 885].

Chet til o'qitishda uslubiy yondashuvlarni tanlash va integratsiyalash tamoyillari, o'quvchilarning ehtiyojlari, maqsadlar va zamonaviy texnologiyalarni hisobga olgan holda amalga oshirilishi zarur. Nemis tili misolida, o'qituvchilar ushbu tamoyillarni qo'llash orqali o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishi, ularning bilimlarini mustahkamlashi va tilni amaliyotda qo'llash qobiliyatlarini rivojlantirishi mumkin.

### **Xulosa**

Xulosa qilib aytganda, chet til ta'limida zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish ko'p jihatdan uslubiy yondashuvlarni to'g'ri tanlash va qo'llashga bog'liq. Maqolada ko'rib chiqilgan blendlangan ta'lim, ag'darilgan sinf, loyihalar asosidagi ta'lim kabi yondashuvlar texnologiyalarning imkoniyatlaridan to'liq foydalanish, talabalarning faolligini oshirish, individual yondashuvni ta'minlash va til ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

O'qituvchilar texnologiyalarni tanlash va integratsiyalashda o'quv maqsadlariga muvofiqlik, talabalarning ehtiyojlarini hisobga olish, o'zining tayyorgarligi, texnik ta'minotning mavjudligi va resurslarning yetarliligini hisobga olishlari zarur. Shu bilan birga, texnologiyalarni fanatik tarzda qo'llashdan saqlanish, ularni an'anaviy o'qitish usullari bilan uyg'unlashtirish, talabalarning sog'lig'iga zarar yetkazmaslik kabi masalalarga ham e'tibor qaratish lozim. Kelgusi tadqiqotlar zamonaviy texnologiyalarning chet til ta'limidagi samaradorligini yanada chuqurroq o'rganishga, yangi uslubiy yondashuvlar ishlab chiqishga va o'qituvchilar uchun amaliy tavsiyalar berishga qaratilishi lozim. Bu esa, o'z navbatida, chet til ta'limining sifatini oshirishga va O'zbekistonning xalqaro maydonda raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi.

### Foydalanilgan adabiyotlar

1. Nurmuxamadovna A. Z. BO 'LAJAK O 'QITUVCHILARNI KREATIV PEDAGOGIK YONDASHUVLAR ASOSIDA AKT VOSITALARIDAN SAMARALI FOYDALANISHGA TAYYORLASH //SO 'NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI. – 2024. – T. 7. – №. 11. – C. 228.
2. Kamoliddinova X. S. ILMIY MUAMMOLARNI BARTARAF ETISHDA INNOVATSIYA VA TEXNOLOGIYALARNING O'RNI //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2024. – T. 2. – №. 57. – C. 268.
3. Rukhsora A. TA'LIMDA RAQAMLI INNOVATSIYALARDAN FOYDALANISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI //Science and innovation. – 2024. – T. 3. – №. Special Issue 18. – C. 1051.
4. Alisher o'g'li X. A. INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIM: INTEGRATIV PEDAGOGIKANING MOHIYATI, ASOSIY G 'OYALARI VA TAMOYILLARI //THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY. – 2025. – T. 3. – №. 29. – C. 101.
5. Daniyarovna I. S. O'zbekistonni Dunyoga Tanitishda Til Bilishning O'rni //Miasto Przyszłości. – 2024. – T. 44. – C. 18.
6. Iskanderova S. D. Inclusion of Game-Based Learning in the Development of English in Preschoolers //Miasto Przyszłości. – 2024. – T. 45. – C. 885.